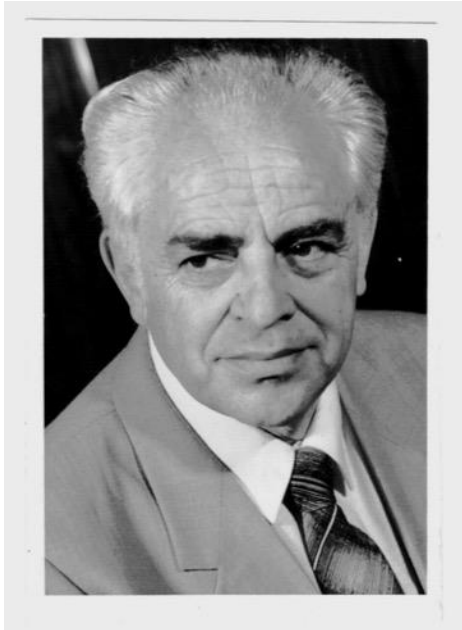

În amintirea tatălui meu, David (Dodo) Fränkel

De Donka Fränkel

David (Dodo) Fränkel s-a născut pe 28 August, 1922, într-o familie modestă de evrei ortodocși, al doilea din cei trei copii ai soților Hermann și Gizella Fränkel. În ciuda dificultăților financiare, a avut o copilărie fericită, apropiat de frați și de trei veri din partea mamei, o persoană veselă și generoasă. A fost unul din elevii străluciți la celebrul Liceu Izraelit (Zsidlic) din Cluj, pasionat de poezie, matematică și teatru. S-a îndepărtat de religie încă din adolescență, dar și-a păstrat, cu demnitate, identitatea de evreu toată viața.

În mai 1944, după un scurt timp petrecut în ghetoul de la Cluj, a fost deportat, împreună cu familia, la Auschwitz. Părinții, fratele mai mare, Jehoshua (Joki), și sora mai mica Roza (Baba) au pierit în lagăr. La începutul anilor '90 și-a scris amintirile din lagăr, o zguduitoare mărturie, apărută în maghiară, română și engleză. Foști studenți își amintesc că obișnuia să-și întrerupă cursul pentru a comemora aniversarea eliberării lagărelor Buchenwald și Auschwitz.

După eliberare, s-a întors la Cluj, unde a cunoscut-o pe viitoarea lui soție, Eszter Goró. A așteptat, în zadar, întoarcerea lui Baba despre a cărei soartă nu a aflat amănunte decât după mulți ani. Scurt timp după reîntoarcere, s-a mutat la Timișoara, ca student la Politehnică. După absolvire a rămas cadru didactic la Facultatea de Electrotehnică, până la pensionare, ca profesor, în 1987. A fost decanul Facultății de Electrotehnică între anii 1951-1953. Și-a dat doctoratul în 1964, sub conducerea științifică a profesorului Plautus Andronescu. A predat electrotehnică cu talent și entuziasm, preocupat de structura logică a materiei și de îmbunătățirea continuă a cursurilor. S-a ocupat, cu mare pasiune, de cercetare. I-au apărut trei cărți: Traductorul Hall, în colaborare cu Ioan De Sabata, Editura Tehnică, 1968,

Electrotehnică și Electronică, în 1970, și textul cursului, Bazele electrotehnicii, în 1975. Probleme de cercetare l-au preocupat și după pensionare, atras de subiecte teoretice.

Eszter Goró și David Fränkel au locuit la Timișoara până 1987. Au avut două fete, Anna și Donka. Ca tată, a reușit să combine rolul de părinte înțelept cu cel de tovarăș de joacă. În copilăria fetelor, în timpul vacanțelor de vară, la Gărâna, se juca de-a ascunsa în fiecare seară cu copiii din Lehrerheim. La Timișoara, când se dădea vreun film cu Winnetou la Capitol, strângea copiii din vecini și îi ducea la matineu, unde citea în șoaptă subtitlurile pentru copiii care încă nu știau să citească, spre nemulțumirea vecinilor din sală. Mai târziu, când problemele pe care le-a înfruntat familia au devenit grave, a reușit întotdeauna să vadă lumea cu ochii fetelor. Când era vorba de a le ajuta, energia și ingeniozitatea lui nu aveau margini.

Dacă ar exista premiu Nobel pentru părinți, David l-ar fi câștigat cu siguranță.

În viața de acasă, nu era doar un soț care ajută din când în când, ci un partener care împarte în mod egal greutatea gospodăriei. Locuința familiei Fränkel a fost un magnet pentru un cerc larg și multietnic de prieteni vechi și noi, timișoreni, clujeni și bucureșteni. David Fränkel a fost o persoană pentru care a ajuta pe altul era nu numai o datorie, dar și un impuls firesc.

Generozitatea lui l-a făcut 'moștenitorul' câtorva mame în vârstă a unor prieteni emigrați în Germania, de care se ocupa în anii '70 cu conștiinciozitate și dedicație admirabilă. După ce s-au stabilit în Germania, la Bonn, soții Fränkel au continuat să ajute prieteni rămași acasă, cu pachete cu alimente sau medicamente.

Marea încercare a vieții lui David Fränkel a fost boala și stingerea timpurie din viață a Annei. Anna a suferit de Lupus de la începutul anilor '70 până în 1994. O persoană de o inteligență, bunătate și înțelepciune rară, Anna a fost și a rămas o sursă de lumină pentru toți cei care au avut norocul să o cunoască îndeaproape. Preocuparea principală a lui David și Eszter în această perioadă a fost ajutorarea Annei, care din 1978 trăia singură, în condiții precare, la Budapesta. Încurajați și ajutați de compozitorul György Ligeti, un prieten al lui David din liceu,

Eszter și David au `fugit' în Germania în 1987, după ce s-au convins că de acolo o vor putea ajuta pe Anna mult mai eficient. Din 1987 până în 1994 și-au împărțit timpul între Bonn și Budapesta. Sprijinul lor neîntrerupt i-a permis Annei să-și urmeze pasiunea pentru limba și cultura chineză și să trăiască în condiții mai bune. După 1994, cutremurați de pierderea Annei, Eszter și David și-au împărțit timpul între Bonn și Santa Cruz, California, unde trăiește Donka și familia ei. O mare sursă de bucurie pentru amândoi a fost nepotul lor, Benjamin (Beni), născut în 1987. În copilărie, Beni era convins că rostul pe lume al bunicului Dodo și al bunicii Eszter era să-l iubească pe el.

În toamna anului 2002 erau la Santa Cruz când David a suferit o hemoragie cerebrală. (Cu o zi înainte, încă mai rezolva probleme de matematică în competiție cu Beni.) Donka a avut norocul de a putea fi cu el zilnic, în ultimele săptămâni de viață, la spital și să comunice cu el până la sfârșit. S-a stins din viață pe 20 octombrie 2002. E înmormântat în micul cimitir evreiesc de la Santa Cruz, alături de Anna și Eszter.

David Fränkel a fost un profesor iubit, un om de cultură, pasionat de literatură și film, totdeauna gata să învețe sau să afle ceva nou, un om cu mult umor și mare compasiune. Și mai mult decât atât, a fost un om drept, un tzadik.

Publicații

David Fränkel, în colaborare cu Ioan De Sabata, *Traductorul Hall*, Editura Tehnică, 1968

David Fränkel, *Electrotehnică și Electronică*, în 1970

idem, *Traductoare galvanomagnetice*. Editura Facla, 1974, 265 p.

idem, *Bazele electrotehnicii*, 3 volume, 1975, Institutul Politehnic "Traian Vuia"